Dosarul nr. 2-22395/25
2-25152471-12-2-30102025-1

H O T Ă R Î R E
în numele Legii

23 decembrie 2025 mun. Chişinău

Judecătoria Chişinău (sediul centru)
Instanţa compusă din:
Preşedintele şedinţei, judecătorul Octavian Dvornic
Grefier Caraman Adriana

a examinat în sediul instanţei de judecată, în şedinţa de judecată publică, cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Inima Codrului”, *****împotriva Ministerului Justiției privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil,-

a constatat

Argumentele participanților la proces

La 29 octombrie 2025 SRL „Inima Codrului” în persoana administratorului *****și *****a depus o cerere împotriva Ministerului Justiției solicitând:

- constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei civile din 17 mai 2021 în termen rezonabil.

- încasarea din contul bugetului de stat prin Ministerul Justiției a sumei de 15.000 lei pentru SRL ”Inima Codrului”.

- încasarea din contul bugetului de stat prin Ministerul Justiției a sumei de 15.000 lei pentru Gheorghe Străisteanu.

- obligarea pârâtului la achitarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea acțiunii a menționat faptul că ca 17 mai 2021, SRL ”Inima Codrului”, prin administratorul la Gheorghe Străisteanu, a depus sectorului Judecătoria Buiucani, Chișinău, sediul Rîşcani, o cerere de chemare în judecată împotriva Preturii având ca obiect anularea unui act administrativ individual

La 03 decembrie 2021, instanța de fond a pronunțat o hotărâre de respingere a acțiunii, fără a examina în mod complet şi echitabil argumentele reclamantului. Ulterior, după o perioadă nejustificată de peste 2 ani, la 08 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a emis o decizie prin care a respins apelul reclamantului, menținând soluția primei instanțe.

La 28 februarie 2023 a fost depus recursul la Curtea Supremă de Justiție, care, timp de peste 3 ani, nu a soluționat cauza, aceasta rămânând pe rol, cu examinarea amânată pe o dată nedeterminată.

Astfel, perioada totală de examinare 17 mai 2021 - 27 octombrie 2025 (5 ani) depăşeşte cu mult orice termen rezonabil prevăzut de legislația procesuală şi de standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului.

Reclamantul indicând prevederile art. 192 Cod procedură civilă și Legea nr. 87/2011 a menționat durata excesivă a procesului a generat frustrare, stres continuu, afectarea reputației profesionale, suferințe psihice şi materiale.

Astfel reclamanții solicită acordarea unei despăgubiri totale de 30 000 lei, câte 15.000 lei pentru fiecare, sumă proporțională cu durata excesivă a procesului. Întârzierea nejustificată a soluționării cauzei este direct cauzată de inacțiunea şi conduita instanțelor de judecată, care nu au asigurat respectarea obligației legale de soluționare într-un termen rezonabil.

Statul, prin autoritățile sale, a cauzat un prejudiciu moral evident reclamanților, angajând răspunderea sa delictuală.

Prin cererea depusă la 28 noiembrie 2025 , reclamanții SRL „Inima Codrului" și *****au solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil în perioada 17 mai 2021- 27 noiembrie 2025. Încasarea din contul bugetului de stat prin Ministerul Justiției a sumei de 15000 lei pentru SRL "Inima Codrului", a sumei de 15.000 lei pentru Gheorghe Străisteanu. Emiterea hotărârii cu executare imediată, având în vedere natura legii speciale nr. 87 din 2011 și prezumția prejudiciului moral.(f.d. 43-46)

În ședința de judecată reclamanții SRL „Inima Codrului" și *****nu s-au prezentat, prin cererea depusă s-a solicitat examinarea cauzei în lipsă.(f.d 40-41)

Reprezentantul pârâtului Ministerul Justiției, Stelea Teodor în ședința de judecată a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată înaintată de *****ca fiind neîntemeiată.

În referința depusă a indicat că pretențiile înaintate sunt neîntemeiate, invocând în acest sens că, durata examinării litigiului depus în instanța la 20 mai 2021 la Judecătoria Chișinău sediu Rîșcani este de 6 luni și 13 zile, de la 20 mai 2021- 3 decembrie 2021. La Curtea de Apel Chișinău de la 22 mai 2022-8 februarie 2023 adica 6 luni și 14 zile, iar la Curtea Supremă de Justiție de la 7 iunie 2023- pendente.

În urma elucidării raportului motivat, se menționează că, în speță nu se atestă careva motive de încălcare a dreptului la judecarea în terme rezonabil a cauzei, ori însă respectarea întocmai a procedurilor din partea instanțelor de judecată, cu asigurarea respectării tuturor drepturilor participanților la proces nu poate servi drept încălcare a dreptului la judecare în termen rezonabil, motiv din care nu pot fi reținute argumentele reclamantului.

Curtea a statuat că în ce privește durata permisă în temeiul articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, aceasta din urmă depinde în primul rând de numărul de instanțe de judecată implicate. De regulă, mai mult control va fi acordat cazurilor care durează mai mult de trei ani la o singură instanță (Guincho c. Portugaliei, §§29-41), mai mult de cinci ani la două instanțe și mai mult de șase ani la trei niveluri de jurisdicție. La caz, nu sunt întrunite condițiile necesare de a răspunde Statul patrimonial.

Totodată, e stabilit cu certitudine și maximă responsabilitate că la examinarea cauzei judecătorii, au manifestat un comportament corect, sobru și echidistant. Nu au admis careva acțiuni care ar duce/sau dus la încălcarea de drepturi. în pofida circumstanțelor, se observă că examinarea cererii de chemare în judecată a fost obiectivă și conformă legislației. La caz, litigiul, e în examinare, rezultatul examinării la CSJ amînată examinarea admisibilității recursului pentru un termen nedeterminat.

La caz nu există încălcări de drepturi , este irelevantă constatarea de încălcări privind judecarea /examinarea , *or,* cum a menționat instanța supremă vieza examinării recursurilor este este îngreunată de demisiile judecătorilor Curții Supreme de Justiție în anul 2023 și numirea altor judecători.

Motivul că durează, ca timp, din 2021-2025, în trei instanțe, Judecătorie, Curte de Apel, Curte Supremă de Justiție, a rezultat din circumstanțe imputabile și reclamantului cît și a celor obiectiv motivate. Respectiv, urmează a fi respinse argumentele reclamantului că s-a încălcat

dreptul la judecarea în termen rezonabil a dosarului. Nu poartă Statul vinovăție pentru neconformarea reclamantului cu circumstanțele speței.

Referitor la comportamentul reclamantului , în referința depusă se indică faptul că în cadrul procesului reclamantul nu s-a prezentat în pofida citării legale, exercitarea căilor de atac, motive ce sunt imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului, reclamantului. Acesta a dezvoltat un comportament care a implicat durată, a ignorat circumstanțele obiectiv motivate din litigiu. Toate aceste circumstanțe, au întins timpul și au dus la examinarea lor suplimentară cu respectarea drepturilor tuturor participanților la proces.

Referitor la conduita instanței de judecată , indică faptul că se constată lipsa unor întârzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, consecutivitatea ședințelor, planificarea unei ordini a ședințelor cu pauze îndelungate etc. În speță, mersul procesului e arătat în raport (care a fost obiectiv și justificat). Din concluzia raportului prezentat, rezultă că instanțele de judecată au respectat drepturile părților litigioase la examinare, au asigurat respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei, precum și în conduita acestora nu se denotă o oarecare lipsă de diligentă.

Ședințele de judecată în toate instanțele nu au fost fixate la intervale lungi de timp ci reieșind din volum, în funcție de prioritatea acestora și disponibilitatea agendei judecătorilor. Având în vedere această desfășurare procedurală și numărul efectiv de ședințe înregistrate pe parcursul procesului, nu poate fi reținută o încălcare de drepturi.

Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află în prezent circa 7061 de dosare dintre care peste 4329 sunt cauze civile și de contencios administrativ, inclusiv contestații depuse împotriva Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliului Superior al Procurorilor, ultimele examinându-se în termen restrâns și în ședințe de judecată cu participarea părților. Examinarea cauzelor are loc în dependență de prioritatea acestora, iar dosarul vizat în raport nu cade sub incidența art. 192 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care ar urma să fie examinat cu prioritate în raport cu alte dosare, fiind justificată amânarea examinării admisibilității recursului.

Ținându-se cont de sarcina de lucru, agenda judecătorilor, numărul de dosare repartizate raportat la numărul de judecători care efectiv lucrează, timpul necesar pentru studierea dosarului, existența mai multor dosare pentru examinare în regim de urgență și prioritar, durata de examinare a cauzei până la această etapă nu depășește limitele rezonabilului, iar instanța supremă nu poate fi acuzată de lipsă de diligență. în-asemenea circumstanțe, acțiunea urmează a fi respinsă.

În prezenta speță, nu există indici cerii de încălcări de durată, nu există durată excesivă de judecare, nu a existat nici o omisiune procedurală sau materială de către instanță, motivele și cursul litigiului este clar arătat în raportul motivat.

Aprecierea instanței de judecată

Audiind participanții la proces, studiind cererea de chemare în judecată și înscrisurile anexate, examinând probele administrate întru dovedirea celor invocate și raportându-le, per ansamblu, la prevederile legale ce guvernează speța, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea de chemare în judecată înaintată de ”Inima Codrului” SRL și *****către Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea prejudiciului moral, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art.5 alin.(1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime, pe când potrivit

prevederilor art. 166 alin.(1) Cod de procedură civilă, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată.

Potrivit art. 6 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților şi intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Conform dispozițiilor art. 118 Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii sânt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 130 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, astfel încât fiecare probă apreciindu-se de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficientă pentru soluționarea pricinii.

Potrivit dispoziției art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședința de judecată.

Hotărârea întemeiată se bazează pe dovezile ce corespund cu cerințele despre pertinența lor, adică care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existența sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Potrivit prevederilor art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii, iar în conformitate cu exigențele alineatului (3) același articol, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant și în numele legii, în corespundere cu prevederile art. 241 alin. (1) Cod de procedură Civilă al RM.

În conformitate cu dispozițiile art. 1 alin. (2) din Legea nr. 87 din 21.04.2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

În conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) legii sus citate, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanța de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

În conformitate cu prevederile art. 6 paragraf 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

În conformitate cu dispozițiile art. 2 alin. (3) al Legii nr.87 din 21.04.2011, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanței de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executare a hotărârilor judecătorești sau a instituției de stat debitoare, iar alin.(6) aceluiași articol stipulează că, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Instanța de judecată accentuează faptul că, din contextul normei citate, rezultă că orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.

Instanța atestă că obiectul prezentei acțiuni constituie constatarea încălcării dreptului SRL „Inima Codrului” și al lui *****la examinarea în termen rezonabil a cauzei de contencios administrativ înregistrată cu nr. 3-1465/2021 și repararea prejudiciului moral.

În ședința de judecată s-a constatat cu certitudine că, reclamantul „Inima Codrului” SRL reprezentat de către administratorul *****la data de 17 mai 2021 a depus la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani o acțiune în contencios administrativ către Pretura sect. Buiucani cu privire la anularea dispoziției nr. 141-d din 28 aprilie 2021 emisă de către Pretura sect. Buiucani mun. Chișinău.

Din raportul prezentat de către Curtea Supremă de justiție, s-a stabilit că la 3 decembrie 2021, Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani a emis hotărârea prin care a respins cererea depusă de către SRL „Inima Codrului” către Pretura sect. Buiucani cu privire la anularea dispoziției nr. 141-d din 28 aprilie 2021 emisă de către Pretura sect. Buiucani mun. Chișinău ca fiind neîntemeiată. Iar la data de 8 februarie 2023, Curtea de Apel Chișinău a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 3 decembrie 2021 și a emis o decizie prin care acțiunea a fost declarată inadmisibilă.

La 3 martie 2023, „Inima Codrului” SRL reprezentat de către administratorul *****a depus recurs motivat împotriva hotărârii judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 3 decembrie 2021 și deciziei Curții de Apel Chișinău din 08.02.2023.

La 25 mai 2023 Curtea de Apel Chișinău a expediat cauza către Curtea Supremă de Justiție, iar la 7 iunie 2023 cauza fost repartizată prin intermediul PIGD, judecătorului Marina Petic.

La 22 iunie 2023, „Inima Codrului” SRL reprezentat de către administratorul *****și SRL ”Kater” reprezentat de către administratorul *****au depus supliment la cererea de recurs.

Din raportul prezentat mai rezultă că ședințele fixate pentru data de 29 noiembrie 2023, 27 martie 2024 au fost amânate luând în considerare volumul de lucru și necesitatea studierii suplimentare a materialelor dosarului.

Prin hotărârea nr. 668/41 din 2 decembrie 2024, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a acceptat Raportul cu privire la evaluarea externă a judecătorului Curții Supreme de Justiție Mariana Ursachi, a constatat nepromovarea evaluării și eliberarea acesteia din funcție a judecătoarei Curții Supreme de Justiție.

Dat fiind faptul că cauză nu se încadrează în cele care se examinează cu prioritate, aceasta a rămas în procedura dnei M. Pitic (Ursachi), pe perioada examinării contestației împotriva hotărârii CSM.

Ședința fixată pentru data de 26 februarie 2025 a fost amânată pentru o perioadă nedeterminată având în vedere imposibilitatea formării completului de judecată.

În urma respingerii contestației împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, terț Comisia de evaluare a integrității judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție cu privire la anularea hotărârii nr. 668/41 din 2 decembrie 2024 și dispunerea reluării procedurii de evaluare, la 26 mai 2025 de către CSJ, judecătorul M. Pitic (Ursachi) a fost eliberată din funcție.

La 10 iunie 2025 prin intermediul PIGD, cauza a fost repartizată repetat judecătorului Ion Malanciuc.

Prin Hotărârea CSM din 24 iunie 2025, Ion Malanciuc a fost desemnat în funcția de judecător la Curtea Constituțională.

Prin încheierea Președintei interimare a Curții Supreme de Justiție, Stela Procopciuc din 25 august 2025, s-a dispus ca dosarele aflate în procedura judecătorului Ion Malanciuc, să fie transmise Secției evidență procesuală a cauzelor civile, comerciale și de contencios administrativ pentru redistribuire prin intermediul PIGD altor judecători.

Așadar, reieșind din faptul că litigiul la cererea SRL ”Inima Codrului” , se află spre examianre o perioadă îndelungată, or până la înaintarea prezentei acțiunii privind constatarea încălcării la examinare în termen rezonabil a cauzei, o soluție finală pe marginea cererii în contencios administrativ depusă la 17 mai 2021, nu a fost luată, reclamanții au depus prezenta acțiune cu solicitarea de a constata faptul încălcării drepturilor prevăzute de art.6 al Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale și de a repara prejudiciul moral.

Instanța notează că reclamanții au invocat încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei pe o perioadă mai mare de 5 ani, începând cu 15 mai 2021 (data depunerii cererii de chemare în judecată) până la 27 octombrie 2025 (data aflării pe rolul Curții Supreme de Justiție, a cererii de recurs depusă de SRL „Inima Codrului” și Gheorghe Străisteanu).

Conform art. 4 alin. (1) Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreștii și a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare și suportarea costurilor și cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Conform art. 4 alin. (2) și (3) din Legea menționată, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau după caz executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și după caz dosarul sau o copie de pe dosar. Raportul privind modul de respectare a termenului rezonabil se prezintă în scris şi va conţine: numele şi prenumele judecătorului, ale

reprezentantului autorităţii implicate în proces, ale executorului judecătoresc sau ale reprezentantului autorităţii responsabile de executarea hotărîrii judecătoreşti; date despre acţiunile procesuale întreprinse, termenele de realizare şi motivarea acestora; date despre acţiunile procesuale întreprinse în vederea accelerării procedurii de judecare, după caz; alte date relevante privind respectarea termenului rezonabil.

Conform art. 2 alin. (6) și (7) din aceeași Lege, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant. Organul care reprezintă statul în instanță de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiției.

Potrivit art. 5 alin. (1) al Legii nr. 87 din 21.04.2011, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Instanţa notează că dreptul la soluţionarea cauzelor într-un termen rezonabil, constituie o garanţie a realizării dreptului la un proces echitabil, şi este consacrat în art. 6 § 1 al Convenţiei Europene pentru Drepturile Omului şi a Libertăţilor fundamentale, care prevede că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, public şi în termen rezonabil, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii penale îndreptate împotriva sa.

Conform art. 6 par.(l) al Convenţiei pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public şi într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanţă independentă şi imparţială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptate împotriva sa.

Potrivit jurisprudenței CtEDO „timpul rezonabil” începe să curgă după parvenirea cauzei în fața instanței de judecată.

Aderent, este necesar de menționat că, criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, importanța procesului pentru cel interesat, iar respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.

Prin urmare, termenul rezonabil poate fi caracterizat drept un interval de timp convenabil și judicios, stabilit de lege, în limitele căruia are loc judecarea cauzei.

La caz, instanța observă că reclamanții au invocat că examinarea cauzei civile intentate la data de 17 mai 2021 până la 27 octombrie 2025 constituie încălcarea termenului rezonabil garantat prin Legea nr.87 din 21 aprilie 2011 și art. 6 CEDO.

În contextul dat, perioada care trebuie luată în considerare începe cu ziua în care cauza civilă este repartizată în mod aleatoriu judecătorului raportor.

În conformitate cu art. 192 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cauzele civile se judecă în primă instanţă în termen rezonabil. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea cauzei, comportamentul participanţilor la proces, conduita instanţei judecătoreşti

şi a autorităţilor relevante, importanţa procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanţă.

Instanța ține să sublinieze că legislația nu reglementează expres durata judecării cauzelor civile.

Prin urmare, instanței de judecată îi revine sarcina de a determina termenul rezonabil de judecare a fiecărei cauzei concrete, în baza criteriilor enumerate la art. 192 alin. (1) din Codul de procedură civilă, și a constata faptul respectării acestui termen.

Astfel, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei se va dispune doar în cazul constatării unei astfel de încălcări.

Totodată, prin prisma jurisprudenței CtEDO, încălcarea termenului legal de examinare a cauzei nu întotdeauna duce și la încălcarea termenului rezonabil.

În acest sens, se reține că necesitatea respectării termenelor rezonabile a procesului nu poate justifica limitarea altor drepturi.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudenţa sa, a instituit anumite criterii de apreciere a noţiunii de termen rezonabil (a se vedea cauzele: Josan, § 18, Mazepa, § 42, Holomiov, § 137) şi anume: - complexitatea cauzei, care se apreciază după caz şi individual (se va ţine cont de natura obiectului litigiului, precum şi faptul dacă acţiunea a cuprins doar un singur obiect sau a fost conexate mai multe obiecte şi/sau cereri, inclusiv ale unor persoane terţe); - comportamentul părţilor, care include aprecierea comportamentului reclamantului; - comportamentul instanțelor de judecată; - miza (interesul) pentru reclamant, relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen nerezonabil. Judecarea procesului într-un termen rezonabil are ca scop înlăturarea incertitudinii în care se găsesc părțile prin restabilirea, cât mai curând posibil, a drepturilor încălcate și prin reinstaurarea legalității, care trebuie să guverneze toate raporturile juridice într-un stat de drept, ceea ce constituie o garanțiea unui proces echitabil.

Astfel, cu referire la criteriul de complexitate a cauzei, instanţa de judecată menționează că, complexitatea se referă atât la situaţia de fapt, cât şi la situaţia de drept. Un caz complex poate implica probleme cu privire la starea de sănătate a unui reclamant, volumul mare de probe, probleme juridice complexe, necesitatea audierii unui număr mare de martori sau numărul mare de persoane afectate.

Aplicând aceste criterii la prezenta cauză, instanța reține următoarele: Dosarul nr. 3-1465/2021 nu prezenta un grad ridicat de complexitate juridică sau factuală, fiind o acțiune în contencios administrativ împotriva administrației publice locale pentru presupuse fapte ilicite.

Reclamantul a formulat acțiunea și a urmărit procesul, iar întârzierea semnificativă nu poate fi imputată acestuia, în lipsa unor dovezi contrare. Instanța de fond a pronunțat o soluție după aproximativ 6 luni, examinarea în apel a durat 9 luni, iar examinarea în recurs a durat mai mult de 2,5 ani, ceea ce depășește durata rezonabilă a unui proces civil într-o instanță superioară.

Instanța constată că, pe parcursul examinării cauzei nr. 3-1465/2021 nu au fost identificate tergiversări imputabile reclamantului sau altor participanți la proces. Dimpotrivă, analiza dosarului relevă că cauza a fost examinată în lipsa părților în ședință de judecată, acestea au depus cereri de examinare a cauzei în lipsă.

Astfel, instanța de judecată atestă că judecarea cauzei civile la cererea depusă de către SRL „Inima Codrului” în persoana administratorului *****către Pretura sect. Buiucani, la instanța superioară, a avut loc cu depășirea termenului rezonabil prevăzut pentru examinarea unor astfel de cauze, și anume cauza se află spre examinare timp de 2,6 ani, prin urmare, acest fapt încalcă cert dreptul reclamantului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și în consecință, dreptul la un

proces echitabil, garantat reclamantului atât de legislația națională, cât și de normele internaționale.

Prin urmare se notează că termenul de examinare a cauzei a fost condiționată de necesitatea formării noilor complete de judecată în legătură cu eliberarea din funcție a judecătorilor în procedura cărora a fost repartizat recursul depus de către SRL „Inima Codrului" în persoana administratorului *****împotriva hotărâri instanțe de fond și ce a de recurs.

Cu toate acestea, în pofida faptului că procedurile judiciare, în instanța de fond și în calea de atac, au fost de scurtă durată, instanța consideră că urmează a fi constatată încălcarea termenului rezonabil, în condițiile în care cererea de recurs împotriva hotărîrii primei instanțe și cea a Curții de Apel Chișinău depusă la data 03.02.2023, cauza a fost expediată la Curtea de Supremă la data de 25 mai 2023, iar la momentul depunerii acțiunii aproximativ peste 2 ani și 6 luni nefiind examinat recursul la instanța ierarhic superioară.

Prin prisma raportului motivat, se constată că termenul general de examinare de către toate instanțele nu poate fi apreciat ca un termen rezonabil întrucât acest termen de examinare este exagerat în ansamblul duratei procedurilor.

Instanța relevă faptul că, adoptarea Legii nr.87, a avut drept scop, crearea în Republica Moldova a unui remediu intern eficient de apărare a dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil, fiind astfel, unul din principalele mecanisme interne prin care se tinde la respectarea termenului optim și previzibil de soluționare a procesului, or, procedura în baza Legii nr.87 a fost introdusă ca o consecință a jurisprudenței de la Strasburg, care a statuat asupra necesității introducerii unui asemenea mecanism intern.

Conform art. 2036 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferinţe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de legislaţie, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Aderent, art. 2037 alin. (1) și (2) Codul civil, prevede că, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate, caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Analizând jurisprudența CEDO, putem constata că mărimea compensațiilor acordate este de aproximativ de 600 euro pentru 12 luni de întârziere și cîte 300 euro pentru fiecare perioade următoare de 6 luni de întârziere.

Totodată, în Hotărârea CtEDO, Cocchiarella contra Italiei (nr.64886/01, § 146) Curtea a notat că având în vedere caracteristicile remediului ales de Italia și faptul că, în ciuda acestui recurs intern, instanțele naționale au ajuns la o constatare a unei încălcări, Curtea, în mod

echitabil, consideră că prejudiciul moral acordat de instanțele naționale ar putea fi mai mic de două ori decât cel acordat de Curte.

Instanța de judecată consideră că, suma de 15 000 lei solicitată pentru fiecare reclamant cu titlu de prejudiciu moral, este excesivă și disproporționat principiilor compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral.

Pe de altă parte, acordarea în integritate a sumei de 15 000 lei, ar înlătura caracterul de „satisfacție echitabilă" al despăgubirilor, denumindu-se de la scopul și finalitatea prevăzută de lege.

Instanța atestă că la determinarea cuantumului prejudiciului moral urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale şi echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, ca astfel să fie menținut echilibrul între daunele efectiv pricinuite şi suma acordată.

Instanța reiterează, că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral adjudecat reclamantului, au fost luate în considerație toate circumstanțele cauzei, inclusiv, comportamentul autorităților statului, miza urmărită de reclamant în cadrul procesului de judecată și perioada de examinare a procedurii judiciare, care a durat aproximativ 4 ani (17 mai 2021 – decembrie 2025).

Reieșind din criteriile prevăzute de lege pentru determinarea unei reparații echitabile a prejudiciului invocat, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit încălcarea examinării în termen rezonabil, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța obiectului examinării cauzei în termen rezonabil pentru SRL „Inima Codrului" instanța de judecată va admite parțial cerința reclamantului cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil, prin adjudecarea în contul reclamantului SRL „Inima Codrului" din contul bugetului de stat a sumei de 5 000 lei, în rest, pretențiile ce exced suma adjudecată, urmând a fi respinse.

Suplimentar referitor la solicitarea privind încasarea prejudiciului în mărime de 15 000 lei în beneficiul reclamantului Străisteanu Gheorghe, instanța ține să sublinieze faptul că la 17 mai 2021, persoana juridică SRL „Inima Codrului" reprezentat de către administratorul *****s-a adresat în instanță cu o cerere în contencios administrativ cu privire la anularea Dispoziției Preturii sect. Buiucani, respectiv potrivit extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice, administrator al SRL „Inima Codrului" este *****(f.d. 7)

Ca urmare reieșind din cele menționate instanța nu poate reține poziția asupra faptul că în instanța de judecată s-au adresat doi reclamanți cu pretenții de sine stătătoare, și prin neexaminarea în termen a cauzei nominalizate li s-a afectat drepturile ambilor.

Astfel, instanța va respinge solicitarea privind repararea prejudiciului moral pentru încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei civile nr. 3-1465/21 din 17 mai 2021 pentru *****ca fiind neîntemeiată, or acesta din urmă a reprezentat interesele SRL „Inima Codrului" în calitate de reprezentant.

Sintetizând cele expuse mai sus și examinând probatoriul administrat la dosar prin raportarea acestuia la prevederile art. 118, 121 – 122 Codul de procedură civilă, instanța reiterează că acțiunea reclamanților, este neîntemeiată și urmează a fi admisă parțial.

În sensul dezbaterii argumentelor invocate în cererea de chemare în judecată, instanța de judecată consideră relevant avizul nr. 11 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti,

în care se menţionează că, obligaţia instanţelor de a-şi motiva hotărârile nu trebuie înţeleasă ca necesitând un răspuns la fiecare argument invocat în sprijinul unui mijloc de apărare ridicat. Întinderea acestei obligaţii poate varia in funcţie de natura hotărârii. În conformitate cu jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului, întinderea motivării depinde de diversitatea mijloacelor pe care o parte le poate ridica în instanţă, precum şi de prevederile legale, de obiceiuri, de principiile doctrinale şi de practicile diferite privind prezentarea si redactarea sentinţelor şi hotărârilor în diferite state. Pentru a răspunde cerinţelor procesului echitabil, motivarea ar trebui să evidenţieze că judecătorul a examinat cu adevărat chestiunile esenţiale ce i-au fost prezentate.

În conformitate cu prevederile art.238-241 Cod de procedură civilă, instanţa de judecată,-

h o t ă r ă ş t e:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Inima Codrului”, *****împotriva Ministerului Justiției privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil.

Se constată faptul încălcării dreptului SRL „Inima Codrului” la examinare în termen rezonabil a cauzei civile din 17 mai 2021.

Se încasează din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiţiei al Republicii Moldova, în beneficiul SRL „Inima Codrului” prejudiciul moral în mărime de 5000 (cinci mii) lei.

În rest, cererea de chemare în judecată se respinge ca fiind neîntemeiată.

Hotărîrea este cu drept de atac în ordine de apel la Curtea de Apel Centru în termen de 30 zile, prin intermediul Judecătoriei Chişinău (sediul centru).

Preşedintele şedinţei
judecătorul Octavian Dvornic